

Izdzīvotības analīze pacientiem ar mielomas slimību

Daiga Auziņa^{1,2,4,6}, Ieva Strēle³, Sandra Lejniece^{1,2},
Juris Nazarovs^{5,6}

¹Rīgas Stradiņa universitāte, Iekšējīgo slimību katedra, Latvija

²Rīgas Austrumu klīniskā universitātes slimnīca, Ķīmijterapijas un hematoloģijas klīnika, Latvija

³Rīgas Stradiņa universitāte, Sabiedrības veselības un epidemioloģijas katedra, Latvija

⁴Augusta Kirhenšteina Mikrobioloģijas un virusoloģijas institūts, Latvija

⁵Rīgas Stradiņa universitāte, Doktorantūras studiju programma "Medicīna", Latvija

⁶Rīgas Austrumu klīniskā universitātes slimnīca, Patoloģijas centrs, Latvija

Ievads. Mielomas slimība ir otrs biežākais hematoloģiskais audzējs Latvijā. Latvijā gadā tiek reģistrēti ap 89–100 pacientu. Kaut arī pēdējo gadu laikā ir panākts progress pacientu ārstēšanā un pieaug pacientu dzīvildze, tomēr mieloma ir neizārstējama slimība. Daudzi prognostiskie faktori nosaka pacientu dzīvildzi.

Darba mērķis ir noteikt piecu gadu dzīvildzi jeb izdzīvotības daļu un to ietekmējošos faktorus pacientiem ar mielomas slimību Latvijā 2007.–2009. gadā.

Materiāls un metodes. Retrospektīvā pētījumā tika iekļauti 162 pirmreizēji pacienti (66 vīrieši un 96 sievietes) ar mielomas slimību, kuriem diagnoze noteikta 3 gadu periodā (2007–2009) Rīgas Austrumu klīniskās universitātes slimnīcas Ķīmijterapijas un hematoloģijas klīnikā. Izdzīvotības analīzei tika izmantota Kaplana–Meiera metode un izdzīvotības statistisko atšķirību pārbaudei – *log-rank* tests. Tika aprēķināta arī piecu gadu dzīvildze jeb piecu gadu izdzīvotības daļa pētāmajā populācijā kopumā un atsevišķās tās apakšgrupās.

Rezultāti. Mielomas slimnieku piecu gadu izdzīvotības daļa bija 25,9%. Dzīvildzes mediāna bija 30,3 mēneši (95%TI 24,8–35,9 mēneši). Vecums ir svarīgs prognostisks faktors. Vidējais pacientu vecums bija 67,49 ± 9,02 (48–85) gadi. 47,5% pacientu bija vecāki par 70 gadiem. Izdzīvotība bija ievērojami labāka jaunākiem (zem 70 gadu vecuma) pacientiem salīdzinājumā ar vecākiem ($p < 0,001$). Piemēram, piecus gadus pēc diagnozes bija nodzīvojuši 41,2% no pacientiem līdz 70 gadu vecumam un tikai 9,1% no pacientiem, kas diagnozes noteikšanas brīdī bija 70 un vairāk gadus veci. Starp dzimumiem izdzīvotības atšķirības netika novērotas ($p = 0,139$). Būtisks faktors, kas ietekmēja izdzīvotību, ir mielomas stadija. Nosakot slimības stadiju pēc *Salmon–Džuri* klasifikācijas, izdzīvotība pacientiem ar 1. mielomas stadiju bija labāka nekā pacientiem ar 2. stadiju ($p = 0,006$) vai 3. mielomas stadiju ($p < 0,001$). Starp 2. un 3. mielomas stadiju, izdzīvotības atšķirība nebija statistiski ticama ($p = 0,274$). Piecu gadu izdzīvotības daļa bija 51,6% pacientiem ar 1. mielomas stadiju, 22,0% pacientiem ar 2. stadiju un 18,9% pacientiem ar 3. slimības stadiju. Arī klasificējot mielomas stadiju pēc Starptautiskās stadiju sistēmas (ISS) klasifikācijas (ietver sevī albumīna un β_2 mikroglobulīna līmeni), būtiskas izdzīvotības atšķirības tika novērotas starp 1. un 2. mielomas stadiju ($p < 0,001$), kā arī starp 1. un 3. mielomas stadiju ($p < 0,001$). Arī pēc ISS klasifikācijas, izdzīvotība pacientiem ar 2. un 3. mielomas stadiju nebija statistiski ticami atšķirīga ($p = 0,409$). Atbilstošie piecu gadu izdzīvotības daļas rādītāji bija 42,5% 1. stadijas, 13,8% 2. stadijas un 9,7% 3. stadijas gadījumā. Vēl nozīmīgs izdzīvotību ietekmējošs faktors izrādījās nieru mazspēja: pacientiem ar nieru mazspēju izdzīvotība bija sliktāka ($p < 0,001$). Piecus gadus pēc diagnozes noteikšanas bija izdzīvojuši 32,9% pacientu bez nieru mazspējas un tikai 18,2% pacientu ar nieru mazspēju. Hemoglobīna (Hb) līmenis arī bija saistīts ar izdzīvotību. Pacientiem ar Hb zem 85 g/l izdzīvotība statistiski ticami bija sliktāka nekā pacientiem ar Hb no 85 līdz 100 g/l ($p = 0,016$) un pacientiem, kam Hb bija virs 100 g/l ($p < 0,001$). Nebija statistiski ticamu atšķirību ($p = 0,108$), ka izdzīvotība pacientu grupā ar Hb virs 100 g/l bija labāka, nekā grupā ar Hb no 85 līdz 100 g/l. Pacientu daļa, kas nodzīvoja vismaz piecus gadus pēc diagnozes, pacientu grupā ar Hb zem 85 g/l bija 12,2%, pacientu grupā ar Hb no 85 līdz 100 g/l – 22,2%, pacientu grupā ar Hb virs 100 g/l – 34,5%

Secinājumi. Mielomas slimnieku, kuriem diagnoze tika noteikta Latvijā 2007.–2009. gadā, piecu gadu izdzīvotības daļa ir 25,9%. Vecums virs 70 gadiem, vēlīna slimības stadija, anēmija un nieru mazspēja ir svarīgi prognostiski faktori, kas ietekmē mielomas slimnieku prognozi un pasliktina dzīvildzes rādītājus.